

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta: Bronislav Tomek

Téma bakalářské práce: Českoslovenští letci za Druhé světové války

Práce Bronislava Tomka vznikala velmi dlouho a provázely ji nešťastné okolnosti. Student na ní začal pracovat v semináři prof. V. Nálevky. K obhajobě ji předložil v loňském roce v době, kdy byl prof. Nálevka již těžce nemocen. Práce, na jejíž podobu už její vedoucí neměl vliv, se tak vyznačovala mnohými formálními i obsahovými nedostatky, a proto ji B. Tomek neobhájil.

Vedení práce jsem převzal na podzim loňského roku. Studenta jsem nabádal, aby současný text opustil, pojal téma jiným způsobem, vyjasnil si zásady práce s prameny a podstatně rozšířil pramennou základnu. B. Tomek se však rozhodl jít cestou přepracování stávajícího textu.

Bakalářská práce tak jistě doznala několika podstatných změn:

Autor rozvedl úvodní část, zejména pak kapitolu věnovanou sekundární literatuře a současnému stavu bádání. Opustil neobhajitelnou metodu výběru vzorku pro svou sondu a přijal – i když jen elementárně – zásady uplatňované ve společenských vědách a při analýze historických pramenů. Do textu vnesl také o něco více logickou výkladovou linii: například připojil přehled vývoje československého letectva v období druhé světové války. Po jazykové i stylistické stránce je současný text o mnoho zdařilejší než jeho původní verze. Znatelného posunu práce doznala z formálního hlediska.

Výsledné dílo však přesto ukazuje na limity, které autor nedokázal překonat. Text jen zřídka vybočuje mimo rámec známých údajů a běžných interpretačních klišé. Nápadná je například přemíra odkazů na pohnuté osudy válečných hrdinů v období komunistického režimu, přestože téma do tohoto období nezasahuje. Některá konstatování ovšem působí i banálně: například když autor vypočítává, do kterých všech národních dějin českoslovenští letci zasáhli (str. 9–10).

Struktura práce je i po přepracování značně kostrbatá. Částečně je to způsobeno zachováním jejího původního rámce, když se autor snažil použít některé starší pasáže tím, že je přizpůsobil nové koncepci. Např. medailon Karla

Kuttelwaschera, jakožto „modelového československého letce“, působí neústrojně a nepřesvědčivě.

Rozpaky budí Tomkova práce s prameny a způsob, kterým se chopil výzkumných metod. Autor si předsevzal zjistit národnost, sociální původ, náboženské vyznání a věk československých letců. Tyto údaje lze zjistit z tzv. kmenových listů vojáků. Přestože archivní výzkum, který by zahrnul kompletně celý létající personál, by v tomto případě nebyl příliš časově náročný, omezil se Tomek pouze na vzorek vybraný podle jednoho z možných postupů při metodě sondy. Ovšem tento postup určený pro výzkum mnohem početnějších skupin tak není v případě československých letců opodstatněný a jeho výsledky zahrnující několik málo jednotlivců jsou sporné. Navíc autor nikde nezmiňuje celkový počet letců a tudíž se nedozvíme, s jak velkým vzorkem vlastně pracuje.

Nutno dodat, že na metodu sondy jsem B. Tomka upozornil sám poté, co v původní neobhájené verzi práce používal vzorku získaného pouze ze sekundární literatury. Práce se zúženým vzorkem ovšem předpokládala rozsáhlejší soubor pramenů, obsahující prameny soukromé provenience, jako memoáry, deníky, korespondenci apod. a nikoliv úřední formuláře s jednoslovnými údaji.

Pokud jde o interpretaci získaných údajů, student se zabýval pouze věkem letců, který porovnával s věkem příslušníků letectva jiných armád. Nepoužíval k tomu ovšem statistických dat, nýbrž poněkud náhodně vybraných příkladů uvedených v sekundární literatuře. Naopak u ostatních údajů se zdržel jakéhokoliv vysvětlení nebo alespoň hypotézy.

Domnívám se tedy, že bakalářská práce B. Tomka má řadu nedostatků. K poznání problematiky přispěje jen skrovně. Ovšem oproti původní verzi doznala velkého posunu, a tak nyní již minimální požadavky kladené na bakalářskou práci dle mého soudu splňuje.

Doporučuji ji tedy k obhajobě.

Navrhované hodnocení: **Dobře**

V Praze, dne 7. srpna 2011

PhDr. Ondřej Vojtěchovský, PhD.